

ΠΗΓΑΙ ΚΑΙ ΜΟΡΦΑΙ ΤΗΣ ΜΑΘΗΣΕΩΣ

ΝΙΚ. ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ Β. Ed. Έδιμβούργου

Τὸ «διδάσκειν» καὶ τὸ «μανθάνειν» εἶναι στενῶς συνδεδεμένα καὶ διὰ τοῦτο δὲν δύναται νὰ νοηθῆ ἐπιτυχῆς διδασκαλία ἐκείνη, καθ' ἣν ὁ μαθητὴς δὲν ἔμαθε τελικῶς οὐδέν. Ἐφ' ὅσον λοιπὸν ἡ μάθησις εἶναι τοσοῦτον συνδεδεμένη μετὰ τῆς Διδακτικῆς, ἀλλὰ καὶ μετὰ τῆς ὅλης ἐργασίας τοῦ σχολείου, νομίζομεν, ὅτι τὸ πρόβλημα τῆς μαθήσεως δέον ν' ἀντιμετωπισθῆ καὶ ὑφ' ἡμῶν μετὰ τῆς αὐτῆς σοβαρότητος μετὰ τῆς ὁποίας ἀντιμετωπίζεται τοῦτο ἀλλαχού.

Ἡ λειτουργία τῆς μαθήσεως συνδέεται πρὸς ὠρισμένας «μεταβολὰς», ποσοτικὰς καὶ ποιοτικὰς, αἰτινὰς σημεῖονται ἰδιαιτέρως εἰς τὸν πνευματικὸν καὶ τὸν κινητικὸν τομέα. Οὕτω, εἰς τὸν πνευματικὸν τομέα θὰ ἔχωμεν τὴν μάθησιν ὑπὸ τὴν μορφήν τοῦ πλουτισμοῦ τῶν γνώσεων, τῆς ἐρμηνείας καὶ ἀντιμετώπισεως τῶν γεγονότων, τῆς ἐφαρμογῆς τῶν γνωστῶν εἰς νέας καταστάσεις κλπ., εἰς δὲ τὸν κινητικὸν ὑπὸ τὴν μορφήν ταχύτητος καὶ ἀκρίβειας ἐνὸς ἐκτελουμένου ἔργου. Ἐπὶ πλέον ὁμοίως ἡ μάθησις θὰ παρουσιασθῆ ὑπὸ τὴν μορφήν νέων διαφορόντων, νέων τάσεων ἢ νέου τρόπου ἀντιμετώπισεως καὶ ἐκτιμήσεως τῶν προσώπων, τῶν γεγονότων καὶ τῶν φαινομένων.

Ἡ μάθησις ἐν τῷ σχολείῳ εἶναι διευθυνομένη μάθησις, ἀποτέλεσμα τῆς συνεργασίας διδασκάλου καὶ μαθητῶν, ὡς καὶ τῶν μαθητῶν μεταξὺ των. Ἐπειδὴ ὁμοίως ὁ μαθητὴς δὲν θὰ εἶναι πάντοτε εἰς τὸ σχολεῖον, ἡ πορεία δὲ πρὸς μάθησιν πρέπει νὰ συνεχίζεται καθ' ὅλην τὴν διάρκειαν τῆς ζωῆς του, εἶναι ἀνάγκη τὰ ἄτομα νὰ καταστοῦν ἱκανά, ὅπως μανθάνουν ἄνευ τῆς μεσολαβήσεως καὶ βοηθείας τοῦ διδασκάλου. Ὅθεν δυνάμεθα νὰ θέσωμεν, ὡς ἓνα ἐπὶ πλέον σκοπὸν τῆς καλῆς διδασκαλίας τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καταστήσῃ τοὺς μαθητὰς ἱκανοὺς νὰ μανθάνουν μ ὁ ν ο ι τ ω ν. Νὰ κινουῦνται δηλαδὴ ἀπὸ τῆς ἔξωθεν διευθυνομένης μαθήσεως εἰς τὴν οἰκοθεν μάθησιν.

Ἐνωρὶς ὁ μαθητὴς δέον ν' ἀξιοποιῆ εἰς τὸ σχολεῖον τὰς πηγὰς καὶ τὰ βοηθήματα διὰ γνώσιν, ὥστε νὰ δύναται ἀργότερον, εὐρισκόμενος ἐκτὸς τοῦ σχολείου, νὰ συνεχίσῃ πράττων τοῦτο εἰς μεγαλυτέραν κλίμακα. Ὁ περιβάλλον τὸν μαθητὴν κόσμος, ὁ κόσμος τῆς χθὲς καὶ ὁ κόσμος τῆς σήμερον, εἶναι ἡ πηγὴ ἐκείνη, ἣτις δύναται νὰ εἰσέλθῃ εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς διδασκαλίας καὶ νὰ πλουτίσῃ τὴν μάθησιν. Ὁ αὐτὸς κόσμος θὰ συνεχίξῃ καὶ αὔριον νὰ μορφώνῃ τὸ ἄτομον, ἀρκεῖ τοῦτο νὰ ἔχῃ τὴν δυνατότητα νὰ γίνεταῖ κοινωνὸν τοῦ πνευματικοῦ πλοῦτος τοῦ περιβάλλοντός του.

Ὅθεν ἐπιτακτικὴ ὑποχρέωσις τοῦ διδασκάλου εἶναι ν' ἀξιοποιῆσῃ καταλλήλως τὰς διαφόρους πηγὰς μαθήσεως πρὸς τὸ συμφέρον τῶν σημερινῶν μαθητῶν του καὶ αὐριανῶν συμπολιτῶν του.

Αἱ πηγαὶ τῆς μαθήσεως εἶναι σήμερον πολυάριθμοι: Τὰ βιβλία, τὰ φυλλάδια, αἱ ἐκδρομαί, αἱ ἄμεσοι ἐμπειρίαι καὶ ἡ ἐξωσχολικὴ ζωὴ, δύνανται, ἕκαστον διὰ τοῦ τρόπου του νὰ ζωογονήσουν τὴν μάθησιν. Ἡ κινηματογραφικὴ ταινία φέρει πλησίον τῶν μαθητῶν ζῶντα τ' ἀξιοσημεῖωτα γεγονότα τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος, ὡς καὶ ἀπομεμακρυσμένας τοποθεσίας, ἄγνωστα ζῶα καὶ φυτὰ καὶ ξένους λαοὺς. Αἱ μαγνητοφωνήσεις, οἱ δίσκοι τοῦ γραμμοφώνου καὶ τὸ ραδιόφωνον φέρουν πλησίον τοῦ μαθητοῦ τοὺς ποιητὰς ἀπαγγέλλοντας τοὺς στίχους των, τοὺς ἡγέτας τοῦ κόσμου νὰ μιλοῦν καὶ τ' ἀξιοσημεῖωτα γεγονότα τοῦ παρελθόντος καὶ τοῦ παρόντος παρουσιάζόμενα εἰς ὅλην των τὴν ζωηρότητα ἢ τὴν τραγικότητα.

Τὸ πρόβλημα διὰ τὸν διδάσκαλον εἶναι νὰ ἔχη πάντοτε διαθέσιμα τὰ μέσα ταῦτα, ὥστε ἐκάστοτε νὰ λαμβάνῃ, ὅ,τι ἔχει ἀνάγκην. Εἰς τὸ σύγχρονον σχολεῖον δέον νὰ χρησιμοποιῶνται πᾶσαι αἱ πηγαὶ καὶ αἱ μορφαὶ τῆς μαθήσεως. Οὐδεμία θ' ἀποκλείεται. Πιθανὸν ἢ μία νὰ προκαλῆ φυσικῶς τὴν ἑτέραν. Ἡ ἐκδρομὴ θὰ γίνῃ αἰτία προβολῆς κινηματογραφικῆς τινος ταινίας, ἐπὶ παραδείγματι, ἢ λόγῳ τῆς ἐκδρομῆς δέον νὰ γίνῃ προηγουμένως ἢ μελέτη ὠρισμένων βιβλίων, ὡς ἐπίσης, πιθανὸν μετὰ τὴν ἐκδρομὴν ν' ἀπαιτηθῇ ἢ μελέτη καὶ ἄλλων βιβλίων, ἢ ἐπιδείξεις εἰκόνων κλπ. Εἶναι πολὺ δύσκολον ν' ἀπομονωθοῦν καὶ νὰ ἐξετασθοῦν κεχωρισμένως τὰ διάφορα μέσα μαθήσεως. Ἐκαστον ἐκ τούτων, ἀναλόγως τῆς περιστάσεως, συμβάλλει εἰς τὴν προαγωγὴν τῆς μαθήσεως τῶν μαθητῶν. Ὁ διδάσκαλος ὀφείλει νὰ εὕρισκῃ ἐκάστοτε ποῖον ἐκ τῶν εἰς τὴν διάθεσίν του μέσων θὰ συμβάλῃ περισσότερον διὰ τὴν ἀποτελεσματικωτέραν μάθησιν.

Ὅπωςδήποτε δέον νὰ μὴ παραγνωρίζεται ποτὲ ἡ μεγάλη ἀξία τῆς ἀμέσου ἐπαφῆς μετὰ τῆς πραγματικότητος, ἣτις παρουσιάζει - διὰ τὸν μαθητὴν τοῦ δημοτικοῦ σχολεῖου - τὴν ζωὴν, ὡς ἀκριβῶς ἔχει. Διὰ τὸν λόγον τοῦτον τὸ ἄμεσον περιβάλλον τοῦ μαθητοῦ εἶναι ἡ κυριώτερα πηγὴ γνώσεων. Σπουδάζοντες δὲ τὰς διαφόρους πηγὰς τῆς μαθήσεως θ' ἀρχίσωμε ἐξ αὐτοῦ.

1. Τὸ ἄμεσον περιβάλλον τῶν μαθητῶν ὡς πηγὴ μαθήσεως

Ἡ περίξ τῶν μικρῶν μαθητῶν κοινωνία παίζει ἕνα ἰδιαίτερον ρόλον εἰς τὴν ζωὴν των. Αἱ ἐπικοινωνίαι των, κατὰ τὸν χρόνον τῆς ἐξωσχολικῆς των δραστηριότητος μετὰ τοῦ παντοπώλου τῆς συνοικίας, τοῦ ἄρτοποιοῦ, τοῦ ἀστυνομικοῦ, τοῦ ταχυδρομικοῦ διανομέως κλπ., δέον ν' ἀξιοποιηθοῦν ἀναλόγως, ὥστε διὰ μέσου τούτων νὰ προαχθῇ ἡ μάθησις καὶ νὰ γίνῃ κατανοητὴ ἡ ἀξία ἐκάστου ἐκ τῶν ἀνωτέρω «κοινωνικῶν ἐργασιῶν». Αἱ ἐπισκέψεις εἰς τὰ ἐργαστήρια καὶ τὰς τοπικὰς βιομηχανίας, οἱ περίπατοι πρὸς ἐξέτασιν γεωγραφικῶν στοιχείων ἢ ἱστορικῶν μνημείων, εἶναι μεγάλης σημασίας διὰ τοὺς μαθητὰς, τῶν ἀνωτέρων ἰδίως τάξεων, ὥστε νὰ ἐννοήσουν οὗτοι τὴν συμβολὴν τῆς ἰδιαιτέρας των Πατρίδος διὰ τὴν εὐημερίαν τοῦ Ἔθνους ἢ καὶ τῆς Ἀνθρωπότητος.

Αἱ συζητήσεις μετὰ τῶν προσώπων τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος τοῦ μαθητοῦ, ἅτινα, λόγῳ τοῦ ἐπαγγέλματός των, τῶν ἰδιαιτέρων ἱκανοτήτων των, τῶν ταλέντων των ἔχουν πλεῖσα ὅσα νὰ διδάξουν καὶ νὰ ἐπιδείξουν, δέον νὰ ἐπιζητῶνται καὶ νὰ ἐνθαρρύνωνται. Οὕτω ὁ μαθητὴς θὰ μάθῃ δι' ἀμέσου ἐμπειρίας, ἢ δὲ γνώσις αὕτη θὰ εἶναι πάντοτε ζῶσα καὶ χρησιμοποιήσιμος, θ' ἀποφευχθῇ δὲ οὕτω ἡ συσσώρευσις τῶν νεκρῶν γνώσεων, τῶν ἀδρανῶν καὶ ἀχρήστων, ὡς ἀπεκάλεσε ταύτας ὁ μέγας Φιλόσοφος Α.

Αἱ ἐπισκέψεις καὶ αἱ μορφωτικαὶ ἐκδρομαὶ θὰ ὑποβοηθήσουν πολλαπλῶς τὸν μαθητὴν, ὥστε νὰ ἐξετάσῃ προβλήματα τῆς ἰδιαιτέρας του πατρίδος, ἀναφερόμενα εἰς τὴν τοπικὴν ἱστορίαν, τὴν τοπικὴν γεωγραφίαν, τὰς τοπικὰς βιομηχανίας, τὰ τοπικὰ ἰδρύματα, τὴν σπουδὴν τῶν ἀνθρώπων τοῦ περιβάλλοντός του καὶ τὴν ἐξέτασιν τῆς τοπικῆς διοικήσεως.

Αἱ συζητήσεις καὶ ἡ ἐπικοινωνία μετὰ τῶν ἀτόμων τοῦ ἀμέσου περιβάλλοντος, περὶ τῶν ὁποίων ἐγένετο ἤδη λόγος, εἶναι ἀνάγκη νὰ προετοιμάζωνται καταλλήλως ὑπὸ τοῦ διδασκάλου, ὥστε ἡ προσποριζομένη διὰ τοὺς μαθητὰς ὠφέλεια νὰ εἶναι ἢ δυνατὸν μεγαλυτέρα. Εἰς ἐκάστην κοινωνίαν, ἀνεξαρτήτως ἐὰν αὕτη εἶναι κοινωνία πόλεως, κωμοπόλεως ἢ χωρίου, ὑπάρχουν ἄνθρωποι μὲ ἐνδιαφέροντα ἐπαγγέλματα, συνηθείας, δεξιότητας κλπ., οἵτινες δύνανται νὰ συζητήσουν μετὰ τῶν μαθητῶν. Τινὲς ἐκ τούτων πιθανὸν νὰ εἶναι εὐκολον νὰ ἔλθουν εἰς τὴν αἴθουσαν τῆς διδασκαλίας, νὰ ὁμιλήσουν, ν' ἀπαντήσουν εἰς ἐρωτήσεις, νὰ λύσουν ἀπορίας, νὰ ἐπιδείξουν τὰς ἱκανότητας ἢ φάσεις τῆς ἐργασίας των κλπ. Οἱ μαθηταί, ἐπίσης, κατ' ἰδίαν δύ-

νανται να επικοινωνούν μετά προσώπων του ιδιαιτέρου περιβάλλοντός των και να εκθέτουν ακόλουθως εις την τάξιν τὰς εντυπώσεις των. Ὁ διδάσκαλος δέον να ἔχη ἔλθει προηγουμένως εις συνάντησιν μετὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, τὸ ὁποῖον θὰ ἐπισκεφθοῦν οἱ μαθηταὶ ἢ θὰ ἐπισκεφθῇ τὴν τάξιν, ὥστε να κατατοπίσῃ τοῦτο περὶ τῶν πληροφοριῶν, τὰς ὁποίας ἡ τάξις ἐπιθυμεῖ να μάθῃ, ὡς καὶ περὶ τοῦ βαθμοῦ ὠριμότητος τῶν μαθητῶν. Οἱ μαθηταὶ ἐξ ἄλλου, δέον να ἔχουν καταλλήλως προετοιμασθῇ, ὥστε να ἔχουν συντάξει τὰς ὑποβληθησομένας ἐρωτήσεις. Ὁ παράγων χρόνος πρέπει πάντοτε να λαμβάνεται ὑπ' ὄψιν.

2. Ἡ δημιουργικὴ δραῖσις καὶ αἱ κοινωνικαὶ ἐμπειρίαι ὡς πηγὴ μαθήσεως

Αἱ ποικίλης μορφῆς κοινωνικαὶ ἐμπειρίαι τῶν μαθητῶν, αἱ δημιουργίαι καὶ αἱ ἐμπνεύσεις των, ἀποτελοῦν σπουδαιότατην πηγὴν ἀμέσου μαθήσεως. Καθ' ὃν χρόνον ὁ παῖς τοῦ δημοτικοῦ σχολείου ἐργάζεται ἰχνογραφῶν, ζωγραφίζων, κλπ., δύναται ὁ διδάσκαλος να τὸν παρατηρῇ, να σημειώσῃ τὰς θετικὰς ἢ ἀρνητικὰς ἐνεργείας του ἐπὶ συγκεκριμένου τινὸς ἐρεθίσματος καὶ να διαπιστώσῃ ποῖαι μεταβολαὶ συμβαίνουν εις τοῦτον, σχέσιν ἔχουσαι μετὴν μάθησιν.

Πᾶσαι αἱ ἀνωτέρω ἐκδηλώσεις τοῦ παιδὸς καταλλήλως ἀξιοποιούμεναι ὑπὸ τοῦ ἐνθουσιώδους διδασκάλου, βοηθοῦν εις τὴν διὰ τοῦ πράττειν μάθησιν, ἣτις δέον να χαρακτηρίζῃ τὸ σημερινὸν σχολεῖον.

Α'. Δημιουργικὴ δραῖσις

Ἡ διὰ τοῦ πράττειν μάθησις συνδέεται στενῶς πρὸς τὴν δημιουργικὴν ἐργασίαν τῶν μαθητῶν συνισταμένην εις τὴν λύσιν προβλήματος τῆς καθημερινῆς ζωῆς ἐν τῷ πλαίσιῳ τῆς ἐπεξεργασίας τῶν διαφόρων διδακτικῶν ἐνοτήτων. Ἡ δημιουργικὴ αὕτη δραῖσις συνδέεται στενῶς πρὸς τὴν μάθησιν, ἀλλὰ δὲν συμπίπτει μετ' αὐτῆς. Ἐξ ἄλλου ἡ τοιαύτη δραῖσις εἶναι μέσον καὶ οὐχὶ σκοπός. Ἐὐτελευταῖον τοῦτο δέον να προσέξῃ ἰδιαιτέρως ὁ διδάσκαλος, ὥστε ν' ἀποφεύγῃ πλείστας ὄσας δυσκολίας, ἐχούσας ἄμεσον σχέσιν πρὸς τὴν ἐπιτυχίαν τοῦ ἔργου του.

Οὕτω, ὁ διδάσκαλος εἶναι ἀνάγκη να ἔχη ὑπ' ὄψιν του ὅτι:

α) Ἡ δημιουργικὴ δραῖσις τῶν μαθητῶν πρέπει να εἶναι ἐκ τῶν προτέρων καθωρισμένη, β) ἡ δραῖσις να καταλήγῃ εις ἔρευνάν τινα ἔστω καὶ στοιχειώδη, γ) να μὴ διαρκῇ ἐπὶ πολὺ, καθ' ὅσον ἡ ἐπὶ μακρὸν ἀπασχόλησις, ἐπὶ τοῦ αὐτοῦ ἀντικειμένου, οὐδόλως ὑποβοηθεῖ τὴν διατήρησιν ζωηροῦ διαφέροντος, μέχρι τέλους, δ) ἡ δραῖσις δέον να εἶναι τοιαύτης φύσεως, ὥστε να δίδῃ τὴν δυνατότητα εις τοὺς μαθητὰς να παίζουν ἢ να ἐργάζωνται, ἀξιοποιοῦντες τὰς πνευματικὰς των δυνάμεις καὶ τὰς σωματικὰς των δυνατότητας, ε) ὁ διατιθέμενος διὰ τὴν ἐλευθέραν δραῖσιν χρόνος πρέπει να εἶναι ἀρκετός καὶ στ) ἡ δημιουργικὴ ἐργασία τοῦ μαθητοῦ πρέπει ν' ἀποβλέπῃ, οὐχὶ εις τὴν παραγωγὴν ἔργων πρὸς ἐπίδειξιν (ἔκθεσιν χειροτεχνημάτων κλπ.), ἀλλὰ εις τὸ να βοηθήσῃ τὴν μάθησιν τῶν μαθητῶν.

Παρατηροῦντες τοὺς ἐργαζομένους ἐλευθέρως παιδας, δυνάμεθα να περιγράψωμεν πλείστους τρόπους ἀπασχολήσεως τούτων διὰ ποικίλων ὕλικῶν—ἄμμου, πηλοῦ, κύβων, ὕδατος, χρωμάτων κλπ. Ἐὰ κατασκευαζόμενα σχήματα, σχέδια, ἀντικείμενα καὶ τὰ ὅμοια, ἀποδεικνύουν τὰ προϊόντα τῆς μαθήσεως τῶν μαθητῶν, καθ' ὃν χρόνον οὗτοι παίζουν καὶ ἐργάζονται μετὰ τὰς εις τὴν διάθεσίν των ὕλικα.

Β'. Κοινωνικαὶ ἐμπειρίαι

Πᾶσαι αἱ ἐκδηλώσεις τοῦ συγχρόνου δημοτικοῦ σχολείου ἔχουν κοινωνικὴν τινα μορφήν. Αἱ δραματοποιήσεις παραμυθιῶν, ἱστοριῶν κλπ., αἱ χορωδία καὶ αἱ ὀρχήστραι, οἱ μαθητικοὶ συνεταιρισμοὶ καὶ αἱ μαθητικαὶ κοινότητες, αἱ ἐπισκέψεις εις ἄλλας τάξεις τοῦ σχολείου, εις τὸ γραφεῖον τοῦ Διευθυντοῦ καὶ τῶν διδασκάλων, αἱ

γενικαὶ συγκεντρώσεις τοῦ σχολείου διὰ τὴν πρωϊνὴν προσευχὴν, ἐπ' εὐκαιρίᾳ ἐθνικῶν ἑορτῶν ἢ τοῦ πανηγυρισμοῦ γεγονότος τινός, αἱ σχολικαὶ ἑορταί, αἱ ἐργασίαι ἐπὶ ἐνοτήτων—κέντρων διαφέροντος—, αἱ ἐκδόσεις παιδικῶν ἑφημερίδων καὶ περιοδικῶν, αἱ ὑποδοχαὶ εἰς τὸ σχολεῖον σημαινόντων προσώπων ἢ καὶ τῶν γονέων τῶν μαθητῶν κλπ. κλπ., παρέχουν πλείστας ὄσας εὐκαιρίας εἰς τοὺς μαθητὰς πρὸς μάθησιν, ἀλλὰ καὶ πρὸς προπαρασκευὴν διὰ τὴν ζωὴν.

3. Τὰ ὀπτικοακουστικὰ μέσα ὡς πηγὴ μαθήσεως

Ἡ τεχνικὴ σήμερον ἔχει τεθῆ καὶ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν τῆς ἐκπαιδεύσεως. Διὰ τοῦτο ὁ διδάσκαλος ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν του πλῆθος τεχνικῶν μέσων, τῇ βοήθειᾳ τῶν ὁποίων δύναται νὰ διδάξῃ ἐπιφέλεστον. Τὰ μέσα ταῦτα ἀναφέρονται εἰς τὰς δύο κυριωτέρας αἰσθήσεις, τὴν ὄρασιν καὶ τὴν ἀκοήν, διὰ τοῦτο εἶναι γνωστὰ ὡς ὀπτικοακουστικὰ μέσα. Ὡς δύναται εἰς τὴν ἀντιληφθῆ ταῦτα μέσα ἀποτελοῦν σπουδαιότητα πηγὴν μαθήσεως, ἀλλὰ περὶ τούτων δεόν νὰ γίνῃ λόγος ἐν εἰδικῇ μελέτῃ.

Ὁ ρόλος τοῦ διδασκάλου

Θὰ κλείσωμεν τὴν παρούσαν μελέτην, ἀναφέροντος ὀλίγα τινα περὶ τοῦ ρόλου, τὸν ὁποῖον ἔχει νὰ ἐπιτελέσῃ ὁ διδάσκαλος, καθ' ὃν χρόνον οἱ μαθηταὶ του χρησιμοποιοῦν τὰς πηγὰς καὶ εὐρίσκονται ὑπὸ τὴν ἐπίδρασιν τῶν ποικίλων παραγόντων τῆς μαθήσεως.

Ἡ διδομένη βοήθεια πρὸς μάθησιν εἰς τοὺς μαθητὰς ἐκ μέρους τοῦ διδασκάλου θὰ ὑποβοηθήσῃ ψυχικῶς τούτους, ὥστε νὰ ὑπερβῶν τὰ παντὸς εἶδους ἐμπόδια, ἅτινα παρεμβάλλονται ἐνώπιόν των καὶ νὰ ἐπιτύχουν ὁμαλῶς τὴν προσαρμογὴν των, ἀποφεύγοντες συγκρούσεις λόγῳ ὑπάρξεως δυσμενῶν συνθηκῶν τοῦ περιβάλλοντος. Ὁ διδ)λος ὀφείλει νὰ καθοδηγῇ τοὺς μαθητὰς του εἰς τὴν χρῆσιν τῶν πηγῶν τῆς μαθήσεως καὶ τὴν ἀξιολόγησιν των. Ἡ ἐπίδρασις τῆς καθοδηγήσεως εἰς τὸν τομέα τῆς μαθήσεως ἔχει ἀποδειχθῆ καὶ πειραματικῶς. Ἄτομα, τὰ ὁποῖα ὑφίστανται θετικὴν τὴν ἐπίδρασιν τοῦ καθοδηγητοῦ, εἶχον ἀποτελέσματα κατὰ 20% ἐπιτυχέστερα ἄλλων ἀτόμων, τὰ ὁποῖα ἀφέθησαν ἄνευ βοήθειας.

Ἡ καθοδήγησις καὶ ὑποβοηθήσις τῶν μαθητῶν δύναται νὰ γίνῃ εἰς πάσας τὰς φάσεις τῆς μαθήσεως, καθίσταται ὅμως περισσότερο ἀποτελεσματικὴ, ἐὰν γίνῃ κατὰ τὰ πρῶτα στάδια. Τότε δὲν θὰ ὑπάρξῃ ὁ κίνδυνος τὰ σφάλματα νὰ γίνωνται περισσότερο συχνά.

Ὅσον ἀφορᾷ δὲ εἰς τὸ ποσὸν τῆς δοθησομένης εἰς τοὺς μαθητὰς βοήθειας, ἐκ μέρους τοῦ διδασκάλου, πιστεύομεν, ὅτι ἡ ὑπερβολικὴ βοήθεια παρεμποδίζει τὴν μάθησιν. Ὁ ρόλος τοῦ διδασκάλου δὲν εἶναι νὰ ὑποχρεώσῃ τὸν μαθητὴν νὰ μάθῃ παρὰ τὴν θέλησίν του. Ἡ ἀποστολὴ του εἶναι νὰ ὑποβοηθήσῃ τὸν τρέφειμον ν' ἀνακαλύψῃ καὶ νὰ χρησιμοποιοῦσῃ τὰ μέσα ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα θὰ τὸν βοηθήσουν πρὸς ἱκανοποίησιν τῶν ἀναγκῶν του. Ἡ ἀποτυχία εἰς τὸ σχολεῖον ὀφείλεται, ἐν πολλοῖς, εἰς τὴν ἐνεργητικὴν ἀντίστασιν τῶν μαθητῶν, ἐναντι τῆς ὑπὲρ τὸ δεόν βοήθειας καὶ τῆς κυριαρχίας τοῦ διδασκάλου.

Ὡστε ἡ ὑπερβολικὴ βοήθεια καταλήγει εἰς ἀντίθετα ἀποτελέσματα. Εἰς ἕκαστον πυρῆνα μαθήσεως ὑπάρχει εὐαίσθητόν τι σημεῖον, πέραν τοῦ ὁποίου ἡ βοήθεια καθίσταται ἐπιζήμιος. Ὁ διδάσκαλος δεόν κατ' ἀρχὰς νὰ βοηθῆ, νὰ σταματᾷ δὲ προσφέρων τὴν βοήθειάν του ταύτην, μόλις ἀντιληφθῆ, ὅτι ὁ μαθητὴς δύναται μόνος του νὰ φέρῃ εἰς πέρας τὸ ἔργον του.

Ἡ λελογισμένη ποσότης βοήθειας ἢ διδομένη εἰς τοὺς μαθητὰς εὐρίσκειται μεταξὺ τῶν δύο ἀκροτήτων, τῆς ὑπὲρ τὸ δεόν βοήθειας καὶ τῆς ἐλαχίστης τῆς αὐτῆς. Ἐὰν ὁ μαθητὴς λαμβάνῃ ὑπὲρ τὸ δεόν βοήθειαν, τότε ἡ μάθησις ματαιοῦται, ἐὰν δὲ

*'Η ὀρθογραφία τὸ ὑπ' ἀριθ. 1 διδασκτικόν πρόβλημα τοῦ Σχολείου

Θ. ΓΕΡΟΥ Β. Ed. · Εδιμβούργου

Στὰ προηγούμενα τεύχη (3ον καὶ 4ον), παρουσιάσαμε τὸ πρόβλημα, ἀναπτύξαμε τὴ θέση ποὺ παίρνουμε γὰρ τὴν ἀντιμετώπιση του καὶ δώσαμε ἕναν πίνακα βασικῶν λέξεων, ποὺ ἀρχίζουσι ἀπὸ τὸ (α), καθὼς καὶ μιὰ σειρά ὀρθογραφικῶν γυμνασμάτων μιᾶς ἐβδομάδας. Στὸ τέλος τῆς ἐβδομάδας, γίνεται ἐπανάληψη τῶν λέξεων σὲ διαφορετικοὺς συνδυασμοὺς. Ἡ ἐργασία τῆς ἐπόμενης ἐβδομάδας θὰ στηριχτῆ πάνω στὴν ἐργασία τῆς προηγούμενης καὶ πάνω σὲ καινούργιο ὑλικό. Τὸ ὀρθογραφικὸ κείμενο ποὺ δίνουμε ἀπὸ ἐβδομάδα σὲ ἐβδομάδα, θὰ ἔχη περισσότερες λέξεις. Στὸ τέλος τοῦ μηνὸς κάνουμε μιὰ γενικὴ ἐπανάληψη τῶν λέξεων ποὺ ἔμαθαν τὰ παιδιά. Καὶ συγκεντρώνουμε τὰ ἀποτελέσματα, π.χ. ὡς ἑξῆς :

Γ' τάξη - παιδιά 40
Δοκίμιο ὀρθογραφικὸ
(Λέξεις 151)

Κείμενο

Τὸ σχολεῖο μας ἀνοῖξε. Οἱ συμμαθητρίες καὶ οἱ συμμαθητὲς μας εἶναι στὴν αὐλὴ τοῦ σχολεῖου. Ὑστερα ἀπὸ τὴν προσευχὴ πῆγαμε στὶς αἴθουσες. Ἡ αὐλὴ τώρα ἄδειασε. Στὸ διάλειμμα, τὰ παράθυρα τῶν τάξεων μένουσι ἀνοιχτά. Ἡ τάξη μας, ἔχει μερικὰ ἄδεια θρανία. Δὲν ἦρθαν ἀκόμα ὅλα τὰ παιδιά. Τὴν πρώτη ὥρα κάναμε ἐπανάληψη τῆς ὀρθογραφίας ποὺ μάθαμε ὅλο τὸν μῆνα, (τὶς τέσσερις ἐβδομάδες τοῦ μηνὸς).

Βοηθῶ τὴ μητέρα μου στὶς δουλιές τοῦ σπιτιοῦ. Πηγαίνω στὸ παντοπωλεῖο

ἡ βοήθεια εἶναι ἐλαχίστη τότε δὲν ὑπάρχει διαφέρον, οὔτε ἐμπιστοσύνη ἐπὶ τῶν δυνάμεων τοῦ μαθητῆ. Ὁ ἀντικειμενικὸς σκοπὸς τῆς βοήθειας εἶναι νὰ ἐνθαρρύνῃ τὴν ἀτομικὴν πρωτοβουλίαν πρὸς μάθησιν.

Καὶ ἐνταῦθα λοιπὸν ὁ διδάσκαλος δεῖ ν' ἀκολουθήσῃ ὀρθὴν τακτικὴν, ὥστε οἱ μαθηταὶ του νὰ ἐπιτυχάνουσι καὶ εἰς τὸν τομέα τῆς μαθήσεως τὸ μέγιστον δυνατόν, ἀξιοποιοῦντες κατὰ τὸν καλύτερον δυνατόν τρόπον τὰς ἰδίας των δυνάμεις, τοὺς θησαυροὺς τῆς φύσεως, τὴν ἐμπειρίαν τῶν συναθρώπων των καὶ τὰς ἐπιτεύξεις τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ.

ΝΙΚΟΛΑΟΣ Β. ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗΣ

* Στὸ προηγούμενο τεύχος, σελ. 35, σειρά προτελευταία, νὰ διαβαστῆ: μεταχειρίζονται πολὺ πιὸ συχνὰ τὴ λέξη ἀγαπῶ, κλπ.

καὶ ἀγοράζω τὰ τρόφιμα ποὺ μᾶς χρειάζονται. Ὑστερα κάθομαι καὶ ἐτοιμάζομαι
στὰ μαθήματα τῆς αὐριανῆς ἡμέρας (μέρας).

Κυνηγῶ—κυνηγοῦσε—κυνήγησε (κυνηγημένος)

ποτίζω — πότιζε — πότισε (ποτισμένος)

χτυπῶ—χτυποῦσε—χτύπησε (χτυπημένος)

Πηγαίνω στὸ καφενεῖο
φαρμακεῖο
παντοπωλεῖο
γαλακτοπωλεῖο

τῆς γυναίκα, τὶς γυναῖκες
στῆς κυρίας, στὶς κυρίες
τῆς ὥρας, τὶς ὥρες
τῆς θέσης, τὶς θέσεις
τῆς τάξης, τὶς τάξεις

καρφώνω τὸ καρφί
τεντώνω τὸ σχοινί
διπλώνω τὶς κουβέρτες
ἀπλώνω τὰ ρούχα

Πηγαίνω — ἀνεβαίνω — κατεβαίνω
Πῆγα — ἀνέβηκα — κατέβηκα
Πηγαίνουμε — ἀνεβαίνουμε — κατεβαίνουμε
Πλύνομαι — ντύνομαι — χτενίζομαι



Κάνουμε τὴ διόρθωση τῶν κειμένων. Βρίσκουμε ποιὲς λέξεις ἔγραψαν σω-
στὰ στὸ σύνολό τους ὅλοι οἱ μαθητές. (Ἐδῶ δὲν λογαριάζουμε τὶς κτητικὲς ἀντων-
υμίες καὶ τὸ συμπλεκτικὸ σύνδεσμο καὶ)

Σημειώνουμε:

1) Ἐγραψαν σωστὰ καὶ οἱ 40 μαθητές τὶς παρακάτω λέξεις:

τῶν τάξεων	αὐλή	μάθαμε	ποτίζω, πότιζε
τὰ παράθυρα	τὸ καρφί	κάναμε	πότισε
τὰ θρανία	καρφώνω	ἀκόμα	στὸ — δὲν
ἡ μητέρα	τὰ ρούχα	ὀρθογραφία	
τὰ μαθήματα	τὶς κουβέρτες	πρώτη	
τῆς κυρίας	τοῦ σπιτιοῦ	παιδιά	
τῆς τάξης	προσευχὴ	ἀπὸ τὴν	
εἶναι	μένουν		
ποὺ	ἔχει		

2) Ἐγραψαν σωστὰ ὅλο τὸ κείμενο ὁκτὼ μαθητές (οἱ κάτωθι):

Συνάντησαν μεγαλύτερη δυσκολία στις παρακάτω λέξεις, κατά σειράν δυσκολίας:

Έτοιμάζομαι τὸ ἔγραψαν λάθος 32 μαθητές — π.χ. ἐτιμάζομε — ἐτοιμάζουμε — ἐτιμάζομαι

Κυνηγημένος	»	»	30	»
χτυπημένος	»	»	25	»
χρειάζονται	»	»	25	»
πλύνομαι	»	»	22	»
ντύνομαι	»	»	18	»
χτενίζομαι	»	»	16	»
κυνήγησε	»	»	14	»
διάλειμα	»	»	14	»
τὶς ὥρες	»	»	12	»
τὸ σχοινὶ	»	»	12	»
διπλώνω	»	»	10	»
τῆς θέσης	»	»	8	»
παντοπωλεῖο	»	»	8	»
βοηθῶ	»	»	6	»
ἀπλώνω	»	»	6	»
συμμαθήτριες	»	»	5	»
ἐπανάληψη	»	»	5	»
ἄδεια	»	»	4	»
σχολείου	»	»	4	»
ἕστερα	»	»	4	»
ἄνοιξε	»	»	4	»
αἰθούσες	»	»	4	»
ὄλα	»	»	4	»
ἦρθαν	»	»	4	»

καὶ τὶς ἄλλες λέξεις τὶς ἔγραψαν λάθος 1 - 4 μαθητές.

Τὶς λέξεις ποὺ ἔγραψαν λάθος οἱ περισσότεροὶ μαθητές, τὶς δίνουμε στὸν ἐπόμενο μήνα, μὲ ὅσο γίνεται περισσοτέρους συνδυασμούς. Μὲ τὸ νὰ γ ν ω ρ ἰ ζ ο υ μ ε ποιῆς λέξεις ἕξ α κ ο λ ο υ θ ο ὦ ν νὰ γ ρ ά φ ο υ ν λάθος οἱ περισσότεροὶ μαθητές, ε ν α ι σ ἄ ν ἄ ἀ ν τ ι μ ε τ ω π ἰ ζ ο υ μ ε τὸ πρόβλημα κατὰ τὸ ἥ μ ι σ υ.

Τοὺς ἄλλους μῆνες κάνουμε τὸ ἴδιο. Στὸ τέλος κάθε τριμήνου κάνουμε γενικὴ ἐπανάληψη καὶ διαπιστώνουμε ἔτσι τὴν ἀπόδοση τῶν μαθητῶν.

Σ υ μ π έ ρ α σ μ α

Ἡ διερεύνηση τῆς διδακτικῆς, τῆς ὀρθογραφίας, βασίζεται πάνω στὴ σημερινὴ σχολικὴ πραγματικότητα: διδασκαλία τῆς δημοτικῆς γλώσσας στὶς τρεῖς πρώτες τάξεις τοῦ Δημ. σχολείου (ὄχι καθαρῆς) νοθευμένης, ἕστερα ἀπ' τὶς γνωστὲς αὐθαίρετες ἐπεμβάσεις τῶν ἀνθρώπων τοῦ τεχνητοῦ συμπλησιασμοῦ τῶν δυὸ γλωσσικῶν μορφῶν) καὶ διδασκαλία τῆς καθαρῆς στὶς τρεῖς ἀνώτερες τάξεις.

* Προτείνουμε νὰ στηριχτῆ ἡ διδασκαλία τῆς ὀρθογραφίας, πάνω στὸ λεξιλόγιο ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ μαθητῆς τῶν μικροτέρων τάξεων καὶ στὰ λάθη ποὺ κάνει στὸ λεξιλόγιο ποὺ χρησιμοποιεῖ.

* Πιστεύουμε, ὅτι εἶναι δυνατὴ ἡ δημιουργία ἐνὸς βασικοῦ λεξιλογίου, ἢ συγ-

ΙΔΡΥΣΙΣ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Ι. ΔΙΑΠΙΣΤΩΣΕΙΣ

1. Τὰ θέματα ὀργανώσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν χώραν μας ἀντιμετωπίζονται μὲ λύσεις, αἱ ὁποῖαι στηρίζονται συνήθως εἰς προσωπικὰς ἀπόψεις καὶ εἰκασίας καὶ οὐχὶ εἰς δεδομένα ἐξ ἐπιστημονικῶν ἐρευνῶν ἐπὶ τῆς ἑλληνικῆς πραγματικότητος, τὰ ὁποῖα θὰ ἠδύναντο νὰ ἐξαχθοῦν διὰ μετρήσεων, στατιστικῶν ὑπολογισμῶν καὶ συστηματικῆς συγκριτικῆς μελέτης ἐπὶ συναφῶν καταστάσεων.

2. Τὸ πρόγραμμα διδασκείας ὅλης, αἱ μέθοδοι διδασκαλίας καὶ τὰ βοηθητικὰ βιβλία τῶν μαθητῶν τῶν σχολείων Στοιχειώδους, Μέσης καὶ Ἑπαγγελματικῆς Ἐκπαιδεύσεως δὲν ἀντιμετωπίζονται ὡς θέματα ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης, κατὰ τὴν ὁποίαν θὰ ἠδύναντο νὰ λάβουν χώραν εἰδικοὶ πειραματισμοὶ ἐπιτρέποντες τὴν ἀποδείξιν τοῦ καρποφορωτέρου διδακτικοῦ συστήματος.

3. Ὁ προσανατολισμὸς τῶν ἐφήβων εἰς τὰ διάφορα σχολεῖα καὶ ἐπαγγέλματα, ἡ εἰδικὴ παιδαγωγία τῶν ἀπροσαρμόστων καὶ ἀνωμάλων παιδιῶν καὶ ἐφήβων, ἡ ἐποπτεία τῶν σχολείων καὶ ἡ λαϊκὴ ἐπιμόρφωσις ἀνατίθενται εἰς ἄτομα μὴ ἔχοντα εἰδικὴν ἐπαρκῆ διὰ καταλλήλων σπουδῶν μόρφωσιν.

4. Αἱ ἐπιστῆμαι τῆς ἀγωγῆς (βιολογία, ψυχολογία, κοινωνιολογία, παιδαγωγική, μεθοδολογία) δὲν καλλιεργοῦνται ἱκανοποιητικῶς, διότι δὲν διενεργοῦνται συστηματικαὶ σχετικαὶ ἐρευναι εἰς πανελλαδικὴν κλίμακα. Ἡ Διοίκησις τῆς ἐκπαιδεύσεως δὲν ἔχει εἰς τὴν διάθεσίν της πορίσματα τῶν ἐπιστημῶν αὐτῶν ἐξ ἐρευνῶν εἰς τὴν ἑλληνικὴν πραγματικότητα.

5. Ἡ φιλοσοφία τῆς ἀγωγῆς δὲν ἀπετέλεσεν εἰς τὴν χώραν μας βασικὴν ἀπασχόλησιν τῶν παιδαγωγῶν, ὥστε νὰ καθορισθοῦν σαφῶς τὰ ἰδεώδη τοῦ πολιτισμοῦ μας, νὰ διαπιστωθοῦν τὰ πνευματικὰ αἰτήματα τοῦ λαοῦ μας, νὰ ἀναζητηθοῦν αἱ πολιτιστικαὶ ἀξίαι ἄλλων λαῶν, νὰ ἐπιτευχθῇ ἡ πνευματικὴ συναλλαγὴ μετὰ Ἰδρυμάτων ἄλλων χωρῶν ἢ Διεθνῶν Ὄργανισμῶν, νὰ ληφθοῦν αἱ ἀνάλογοι θέσεις ἀπὸ ἑλληνικῆς πλευρᾶς εἰς τὴν παγκοσμίως διαμορφουμένην σήμερον φιλο-

κέντρωση καὶ ἡ ἐκμάθησις 2000 τουλάχιστο βασικῶν λέξεων, μὲ μέθοδο λογικὴ καὶ ἐπιστημονικὴ.

* Ἐάν πραγματοποιηθῇ ἡ ἐκπαιδευτικὴ μεταρρύθμισις, σύμφωνα μὲ τὶς δηλώσεις τοῦ ἀρχηγοῦ τῆς Ἑνώσεως Κέντρου, καὶ ἀπλωθῇ ἡ διδασκαλία τῆς μητρικῆς γλώσσας (Δημοτικῆ) καὶ στὶς ἑξ ἑτάξεις τοῦ Δημοτικοῦ σχολείου, οἱ συνέπειες τῆς διγλωσσίας εἰς τὴν ὀρθογραφικὴν κατάρτιση τῶν μαθητῶν, θὰ εἶναι μικρότερες. Τότε θὰ χρειασθῇ νὰ ἐμπλουτισθῇ τὸ βασικὸ λεξιλόγιον. Τὰ παιδιὰ θὰ μάθουν περισσότερες ἀπὸ 2000 βασικὰς λέξεις. Αὐτὸ θὰ τὸ δείξῃ ἡ ἐργασία μας εἰς τὶς δύο ἀνώτερες τάξεις μὲ τὴν δημοτικὴν γλῶσσαν.

* Τὸ βασικὸ λεξιλόγιον ποὺ θὰ προκύψῃ δὲν θὰ εἶναι ἀκριβῶς τὸ ἴδιον, γιὰ τοὺς μαθητὰς τῶν πόλεων καὶ τῶν χωριῶν, γιὰ τὴν ἀπαιτείαν τῶν πόλεων ἔχουν διαφορετικὰ βιώματα ἀπὸ τὰ παιδιὰ τῶν χωριῶν. Ἐνῶ θὰ διαφέρῃ εἰς λεπτομέρειας, τὸ σκελετὸν θὰ εἶναι τὸ ἴδιον. Θὰ ἔχῃ μάλιστα τὴν ἴδια περίπου δομὴν γιὰ τὸ ἴδιον εἶναι ὁ ρυθμὸς διανοητικῆς ἀνάπτυξης τῶν παιδιῶν, στὰ χωριὰ καὶ εἰς τὰς πόλεις.

Θ. ΓΕΡΟΥ

σοφίαν τοῦ πνεύματος καὶ νὰ ἐπιδιωχθῆ ἡ ἀνάλογος ἀφομοίωσις ὑπὸ τῆς ἑλληνικῆς παιδείας τῶν παραδεκτῶν σήμερον ὑγιῶν ἀντιλήψεων περὶ τῆς βαθυτέρας οὐσίας καὶ περὶ τῆς συγκεκριμένης ὑπάρξεως τοῦ ἀνθρώπου.

6. Καθυστερεῖ ἐπιζημίως εἰσέτι ἢ δι' εἰδικῆς ἐπιμορφώσεως κατανόησις ὑπὸ τῶν ἐργατῶν τῆς παιδείας καὶ ὑπὸ τῶν στελεχῶν τῆς ἐκπαιδευτικῆς διοικήσεως τῶν ταχυτάτων ἐξελίξεων καὶ μεταβολῶν τῆς σήμερον τόσον εἰς παγκόσμιον ὅσον καὶ εἰς Εὐρωπαϊκὴν κλίμακα (Εὐρωπαϊκὴ Κοινότης κ.λ.π.).

7. Οἱ μετεκπαιδευθέντες εἰς τὸ ἐξωτερικὸν ἐκπαιδευτικοὶ μὲ ὑποτροφίαν τοῦ Ι.Κ.Υ. καὶ εἰδικευθέντες εἰς τὰ θέματα τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης, δὲν ἐχρησιμοποίηθησαν εἰσέτι ἐπωφελῶς διὰ τὴν παιδείαν τοῦ ἔθνους μας.

8. Αἱ ἐπιστημονικαὶ ἐρευναι καὶ ἡ μύησις εἰς αὐτὰς διενεργοῦνται εἰς ἄλλας χώρας εἰς Ἰνστιτούτα Πανεπιστημιακοῦ ἐπιπέδου ἰδρυόμενα μακρὰν πολυθορῶν κέντρων καὶ ἐρεθισμῶν τοῦ τεχνικοῦ πολιτισμοῦ καὶ τῆς κοσμικῆς ζωῆς διὰ τὴν διασφάλισιν τῆς ἀφοσιώσεως τῶν ἐρευνητῶν εἰς τὸ δυσχερὲς ἔργον των.

9. Συμπεράσματα:

α) Ὁ τρόπος ὀργανώσεως καὶ λειτουργίας τῆς ἐκπαιδεύσεως εἰς τὴν χώραν μας καὶ ἡ κατάστασις τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς ἐπιβάλλουν εἰς ἐποχὴν ταχυτάτων ἐξελίξεων καὶ μεταβολῶν τὴν ἰδρυσιν καὶ λειτουργίαν Ἰνστιτούτου τῶν Ἐπιστημῶν τῆς Ἀγωγῆς εἰς τὴν πατρίδα μας.

β) Καταβαλλομένων ὑπὸ τῆς Πολιτείας σοβαρῶν προσπαθειῶν διὰ τὴν οικονομικὴν καὶ κοινωνικὴν περιφερειακὴν ἀνάπτυξιν, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ καταβληθῶν παραλλήλως ἀνάλογοι προσπάθειαι καὶ διὰ τὴν ἐκπαίδευσιν ἐπὶ ἐπιστημονικῆς βάσεως.

II. ΟΡΓΑΝΩΣΙΣ ΚΑΙ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑ ΤΟΥ ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΤΩΝ ΕΠΙΣΤΗΜΩΝ ΤΗΣ ΑΓΩΓΗΣ

Α'. Ἔργον τοῦ Ἰνστιτούτου

Τὸ Ἰνστιτούτον τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς ἐπιτελεῖ ἔργον: α) ἐπιστημονικῆς ἐρεῦνης καὶ β) ἐκπαιδεύσεως στελεχῶν τῆς Παιδείας:

1. Ἡ ἐπιστημονικὴ ἐρευνα διενεργεῖται ἐπὶ θεμάτων:

- τῆς παιδαγωγικῆς ψυχολογίας.
- τῆς πειραματικῆς παιδαγωγικῆς.
- τῆς συγκριτικῆς παιδαγωγικῆς.
- τῆς φιλοσοφίας τῆς Παιδείας.

2. Τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἔργον ἀναφέρεται εἰς τὴν εἰδικὴν μόρφωσιν:

- Καθηγητῶν Ψυχολογίας.
- Καθηγητῶν Παιδαγωγικῆς.
- Στελεχῶν Ψυχολογικῆς καὶ Παιδαγωγικῆς ἐρεῦνης.
- Ἐπιθεωρητῶν Ἐκπαιδεύσεως.
- Σχολικῶν Συμβούλων.
- Ἐπαγγελματικῶν προσανατολιστῶν.
- Στελεχῶν τῆς θεραπευτικῆς Παιδαγωγικῆς.

3. Ἡ εἰδικὴ μόρφωσις ἐπιτυγχάνεται μὲ τὴν παρακολούθησιν μαθημάτων καὶ τὴν ἐνεργὸν συμμετοχὴν εἰς τὰς ἐργασίας τῶν ἐργαστηρίων καὶ τῶν σπουδαστηρίων.

Τὸ ἐκπαιδευτικὸν ἔργον ἐκτείνεται καὶ εἰς τὴν ἐπιμόρφωσιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν λειτουργῶν τῶν σχολείων Στοιχειώδους, Μέσης καὶ Ἐπαγγελματικῆς ἐκπαίδευσεως διὰ τῆς παρακολουθήσεως εἰδικῶν ἢ ὁρισμένου κύκλου τακτικῶν μαθημάτων.

Β' . Ἔργαστήρια ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης καὶ σπουδαστήρια

I. Ἔργαστήρια

1. Παιδαγωγικῆς (μὲ διάφορα τμήματα).
2. Ψυχολογίας (μὲ διάφορα τμήματα).

II. Σπουδαστήρια

1. Φιλοσοφίας τῆς Παιδείας.
2. Συγκριτικῆς Παιδαγωγικῆς.
3. Ὁργανώσεως καὶ Διοικήσεως τῆς Ἐκπαιδεύσεως.

Γ' . Διδασκόμενα μαθήματα

1. Γενικὴ Παιδαγωγικὴ.
2. Πειραματικὴ Παιδαγωγικὴ.
3. Μεθολογία τῆς μαθήσεως καὶ τῆς σχολικῆς ζωῆς.
4. Συγκριτικὴ Παιδαγωγικὴ.
5. Φιλοσοφία τῆς Παιδείας.
6. Ἱστορία τῆς παιδείας.
7. Ὁργάνωσις, διοίκησις καὶ ἐποπτεία τῆς ἐκπαιδεύσεως.
8. Κοινωνιολογία.
9. Πειραματικὴ ψυχολογία.
10. Ψυχολογία τοῦ ἐξελισσομένου ἀνθρώπου.
11. Ψυχολογία τῶν ἀνθρωπίνων σχέσεων.
12. Κλινικὴ Ψυχολογία.
13. Θεραπευτικὴ Παιδαγωγικὴ.
14. Σχολικός - ἐπαγγελματικός προσανατολισμός.
15. Στατιστικὴ εἰς τὴν Ψυχολογίαν καὶ εἰς τὴν Παιδαγωγικὴν.

Δ' . Ἐπιστημονικὸν καὶ διδακτικὸν προσωπικὸν

- I. Τακτικαὶ ἔδραι καθηγητῶν : 2.
 1. Παιδαγωγικῆς.
 2. Ψυχολογίας.
- II. Τακτικαὶ ἔδραι ὑφηγητῶν (δυνάμεναι νὰ προαχθῶσιν εἰς ἔδρας τακτικῶν καθηγητῶν) : 3.
 1. Κλινικῆς Ψυχολογίας.
 2. Ὁργανώσεως καὶ διοικήσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως.
 3. Στατιστικῆς εἰς τὴν Ψυχολογίαν καὶ Παιδαγωγικὴν.
- III. Τακτικαὶ ἔδραι βοηθῶν : 8.

Λιὰ τὰ τμήματα τῶν Ἔργαστηρίων καὶ διὰ τὰ Σπουδαστήρια.

Ε' . Λειτουργία τοῦ Ἰνστιτούτου

- Ἡ λειτουργία τῶν Ἐργαστηρίων καὶ τῶν Σπουδαστηρίων.
 - Τὸ πρόγραμμα μαθημάτων δι' ἑκάστην εἰδικότητα.
 - Τὰ προσόντα καὶ αἱ προϋποθέσεις ἐγγραφῆς φοιτητῶν.
 - Οἱ χορηγούμενοι τίτλοι κατὰ εἰδικότητα.
 - Αἱ ὑποχρεώσεις τῶν φοιτητῶν εἰς ἐξετάσεις καὶ ἐπιστημονικὰς ἐργασίας.
 - Αἱ σχέσεις μετ' ἄλλων ἰδρυμάτων καὶ σχολείων διὰ τὴν διενέργειαν τῆς ἐπιστημονικῆς ἐρεύνης.
 - Αἱ σχέσεις μετὰ τῆς διοικήσεως τῆς ἐκπαιδεύσεως.
 - Τὰ προσόντα τῶν ἐπιθυμούντων νὰ καταλάβουν θέσεις ἐπιστημονικοῦ καὶ διδακτικοῦ προσωπικοῦ.
 - Αἱ θέσεις βοηθητικοῦ καὶ ὑπηρετικοῦ προσωπικοῦ.
- Ὁ ὑλικὸς ἐξοπλισμὸς καὶ οἱ οἰκονομικοὶ πόροι καὶ αἱ δαπάναι ρυθμίζονται δι' εἰδικοῦ ἐσωτερικοῦ κανονισμοῦ τοῦ Ἰνστιτούτου.

ΣΤ' . Προϋποθέσεις

1. Οἱ ἀναλαμβάνοντες τὴν εὐθύνην τοῦ ἐρευνητικοῦ ἔργου δεόν νὰ εἶναι ἀπαραιτήτως διδάκτορες τῶν ἐπιστημῶν τῆς ἀγωγῆς καὶ νὰ ἔχουν ἤδη προβῆ ἐπιτυχῶς εἰς παιδαγωγικὰς ἐρεῦνας. Οἱ συνεργάται καὶ οἱ βοηθοὶ τῶν δύνανται νὰ εἶναι πτυχιούχοι καὶ διπλωματοῦχοι εἰδικῶν παιδαγωγικῶν σχολῶν, διαπιστουμένης τῆς εἰδικεύσεώς των οὐχὶ μόνον διὰ τῶν τίτλων σπουδῶν ἀλλὰ καὶ διὰ βεβαιώσεων περὶ τῶν διδαχθέντων μαθημάτων, περὶ τῶν πραγματοποιηθεισῶν ἐργασιῶν κ.λ.π.
2. Ἡ ἔδρα τοῦ Ἰνστιτούτου δεόν νὰ ὀρισθῆ εἰς πόλιν μὲ εὐρείαν ἐνδοχώραν, διὰ νὰ ὑπάρχη εὐχέρεια δι' ἐκτεταμένας ἐρεῦνας.
3. Ἀπαραίτητον εἶναι νὰ ἰδρυθοῦν παραρτήματα τοῦ Ἰνστιτούτου εἰς μεγάλα κέντρα ὄλων τῶν διαμερισμάτων, διὰ νὰ συγκεντροῦνται δεδομένα ἀπὸ ὁλόκληρον τὴν χώραν.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΚΙΤΣΟΣ
Διδάκτωρ τῆς Παιδαγωγικῆς τοῦ
Πανεπιστημίου τῆς Γενεύης. — Ὑ-
ποδιευθνήτης Παιδαγ. Ἀκαδη-
μίας Ἰωαννίνων.

Τὸ Β' μέρος τοῦ ἄρθρου τοῦ κ. Ἀντ. Μπενέκου ὑπὸ τὸν τίτλον «ΣΥΜΒΟΛΗ ΕΙΣ ΤΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΤΗΣ ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΔΙΔΑΚΤΕΑΣ ΥΛΗΣ» δὲ δημοσιευθῆ εἰς τὸ ἐπόμενον τεῦχος.

ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗ ΚΑΙ ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΚΙΝΗΣΙΣ

Διεθνές Συνέδριον διὰ τὴν Ἀγωγήν τῶν Ὑπερευφυῶν Παιδιῶν

Με πρωτοβουλία τοῦ Ἰνστιτούτου Ψυχολογίας τῆς Φλωρεντίας — Ἰταλίας καὶ με συνεργασία τῶν Ροταριανῶν τῆς Πολιτείας Arezzo, συγκροτήθηκε στὴν Carolona τῆς Ἰταλίας διεθνές συνέδριον ἀπὸ 3 — 7 Αὐγούστου 1963 γιὰ νὰ συζητηθῆ ἕνα πρόβλημα μεγάλης σημασίας γιὰ τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας.

Τὸ συνέδριον παρηκολούθησαν ἀντιπρόσωποι ἑξ κρατῶν (Αὐστρίας, Γαλλίας, Γερμανίας, Ἰταλίας, Πολωνίας καὶ Ἑλβετίας) ἀπ' τοὺς ὁποίους οἱ περισσότεροι ἦσαν ἐκπαιδευτικοί, ψυχίατροι ἢ ψυχολόγοι.

Πολλοὶ ὁμιληταὶ ἐτόνισαν τὸ γεγονός ὅτι ἕνα ἄτομο δύναται νὰ εἶναι ὑπερευφυές ὄχι μόνον ἀπὸ ἀπόψεως νοητικῆς ἰκανότητος, ἀλλὰ καὶ ἀπὸ καλλιτεχνικῆς, ἠθικῆς καὶ πνευματικῆς. Ἐμφασις ἐδόθη στὴν διάκρισι μεταξὺ τῆς ἀγωγῆς ἐκείνης ποὺ ἔχει ὡς σκοπὸ τὴν ἀρμονικὴν ἀνάπτυξιν τῆς ὅλης προσωπικότητος, ἢ ὁποῖα καὶ ἐπιτρέπει τὴν ἀποτελεσματικὴν χρησιμοποίησιν ὅλων τῶν ταλέντων καὶ ἐκείνης — τόσο διαδεδομένης σήμερον — ποὺ τονίζει τὴν ειδίκευσιν. Με ἄλλα λόγια ἐτονίσθη ὅτι πρέπει νὰ ἐπιδιώκεται ἡ ἀνάπτυξις ἑνὸς νέου ὁ ὁποῖος νὰ ἔχη ἐπιτύχη μιὰ ἰσορροπημένη σύνθεσιν ὅλων τῶν δῶρων (ἐξαιρετικῶν, ὑπερεξαιρετικῶν καὶ κανονικῶν) καὶ τὴν χρησιμοποίησίν τουσ γιὰ δημιουργικοὺς σκοποὺς.

Τὸ συνέδριον συμφώνησε στὴν ἐφαρμογὴ τῶν ἀρχῶν ποὺ προτείνουν οἱ Assagioli, Cirinei, Magnino, Oliva, Visalberghi, κ.ἄ. ἀπὸ τοῦ νηπιαγωγείου μέχρι τοῦ Πανεπιστημίου. Μερικαὶ ἀπὸ τὰς προτάσεις τοῦ συνεδρίου εἶναι αἱ παρακάτω :

1. Νὰ ὀργανωθοῦν προγράμματα ἀγωγῆς ὑπερευφυῶν παιδιῶν εἰς τὰ ὑπάρχοντα σχολεῖα.

2) Νὰ ἰδρυθοῦν «πειραματικὰ κέντρα» προσωρινὰ ἢ μόνιμα διὰ τὰ ὑπερευφυῶν παιδιά.

3) Νὰ ἰδρυθοῦν συμβουλευτικὰ γραφεῖα γιὰ τὴν ἐξυπηρέτησιν τῶν ἐκπαιδευτικῶν καὶ τῶν γονέων καθὼς καὶ τῶν ἰδίων τῶν ὑπερευφυῶν παιδιῶν.

4) Νὰ ἐξευρεθοῦν τρόποι ἠθικῆς καὶ οικονομικῆς ἐνισχύσεως ἀπὸ ἰδρύματα συλλόγους, κ.λ.π.

5) Νὰ εὑρεθοῦν τρόποι ἀνταλλαγῆς πληροφοριῶν καὶ ὕλικου σχετικῶν με τὴν μόρφωσιν τῶν ὑπερευφυῶν.

6) Νὰ ἐξασφαλισθῆ ἡ ὀργάνωσις διεθνῶν συνεδρίων με θέμα τὴν μελέτη τῶν προβλημάτων τῶν ὑπερευφυῶν παιδιῶν καὶ προτάσεις γιὰ τὴν καλύτερη ἀντιμετώπισή τους.

Τρ. Τ. Τρ.

Διεθνῆς Σύλλογος Montessori

Ὁ παραπάνω σύλλογος ὀργανώνει ἀ.

πό 1 - 4 Ἀπριλίου 1964 διεθνές συνέδριο στο Ἀμστερντάμ τῆς Ὀλλανδίας με θέμα. «Ἡ Ἀγωγή τοῦ Ἀνθρώπου γιά μιὰ Εἰρηνική Παγκόσμια Κοινωνία.»

Ὅσοι ἐπιθυμοῦν περισσότερες πληροφορίες μποροῦν νά ἀποταθοῦν ἀπ' εὐθείας στήν παρακάτω διεύθυνσι :

XIIIth International Montessori Congress
Koninginneweg 161
Amsterdam Z, The Netherlands
Τρ. Τ. Τρ.

Ἑκτο Διεθνές Κογγρέσσο Ψυχοθεραπείας—Λονδίνο Αὐγούστος 24-29-1964

Ἡ Βασιλική Ἰατροψυχολογική Ἑται-

ρία τῆς Ἀγγλίας ὀργανώνει διεθνές κογγρέσσο στο Λονδίνο ἀπό 24-29 Αὐγούστου 1964 με θέμα «Νέαι Μέθοδοι Ψυχοθεραπείας» New Developments in Psychotherapy.

Στό Κογγρέσσο συμμετέχουν τὰ Ὑπουργεῖα, Παιδείας, Ὑγιεινῆς, Ἐργασίας, Συντάξεων, καί Ἀσφαλείας κ.λ.π. Ὅσοι ἐνδιαφέρονται γιά τὸ πρόγραμμα καί γιά ἄλλες σχετικές λεπτομέρειες νά ἀπευθυνθοῦν στήν παρακάτω διεύθυνσι :

Mrs Fay Pannel
Sixth International
Congress of Psychotherapy
11 Whitehall Court
London, S.W. 1
England
Τρ. Τ. Τ.

Ἐυυλοφόρησαν :

1) ΝΙΚ. ΠΕΤΡΟΥΛΑΚΗ :

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ

Σελ. 350

Δραχ. 80

2) ΕΛΠ. ΣΤΑΜΑΤΑΚΗ :

Ἡ ΕΠΙΜΟΡΦΩΣΙ ΤΩΝ ΕΝΗΛΙΚΩΝ

Σελ. 150

Δραχ. 40

3) ΔΗΜ. ΣΙΣΚΟΥ :

ΠΕΠΡΑΓΜΕΝΑ ΜΙΑΣ ΔΙΕΤΙΑΣ

Σελ. 300

Δραχ. 60

Τὰ βιβλία πού δέν πρέπει νά λείπουν ἀπό καμμιά βιβλιοθήκη σχολείων καί διδασκάλων

(Ἀποστέλλονται ἐλεύθερα ἐξόδων εἰς τοὺς ἐμβάζοντας τὴν ἀξίαν των)

ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΠΩΛΗΣΙΣ
ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩ. ΚΑΜΠΑΝΑ Ο.Ε.